

Høringsuttalelse endringer barnevernsloven fra Rennesøy kommune

Saknr.	Arkivkode	Dato
12/805-4	F47	13.11.2012

Høringsforslaget ble behandlet i Hovedutvalg for kultur, oppvekst og omsorg i Rennesøy kommune 31.10.12. Sak 44/12.

Vedtak:

Rennesøy kommune sender høringsbrev knyttet til endringer i ny barnevernslov med kommentarer som fremkommet i saksfremlegg.

.

Høringsinnspill fra Rennesøy kommune.

1. Endringer i finansierungsordningen i barnevernet

Departementet foreslår at finansierungsordningen innrettes slik at kommunene betaler en tilnærmet lik prosentandel av de ulike tiltakenes faktiske kostnader. Det foreslås en gradvis økning av egenandelen for institusjonsplasser.

Forslaget om endringer i betalingsordningen er begrunnet med at en overføring av midler (fra Bufetat til kommunene) betyr et større kommunalt ansvar, både faglig og økonomisk. Kommunene vil bli mer kostnadsbevisste, og dermed vil risikoen for kostnadsvekst i barnevernet bli mindre.

Kommunenes bruk av institusjoner har gått ned hvert år fra 2007. Fra 2010 til 2011 var nedgangen på nesten 7 pst, til tross for en økning i barn i barnevernet. Det er vanskelig å finne forskningsmessig belegg for at kommunene velger institusjoner av «bekvemmelighetshensyn» (som det antydes i høringsaken).

Når det gjelder fosterhjem er det sånn at kommunene legger ut for alle kostnader, og søker Bufetat om å få dekket utgiftene ut over egenandelen. Mange kommuner er kritiske til Bufetats refusjons-praksis. De forteller at den kan være uforutsigbar; det er ikke nødvendigvis sånn at alle kostnader knyttet til fosterhjemsplasseringen blir «godtatt» av Bufetat. Dette er et område hvor mange kommuner forteller om dobbeltarbeid og konflikter.

Hjemmebaserte tiltak er et kommunalt ansvar, og det er rimelig at ressursene også ligger der. Da kan kommunene velge om de skal etablere tiltak selv (evt. interkommunale tilbud). Eller om de skal kjøpe av staten eller av andre tilbydere. Slik KS ser det er det viktig å påpeke at ressurser til hjemmebaserte tilbud i Bufetat ikke bare er de pengene som går til tiltak. Fagteam og regionkontor bruker mye ressurser på administrasjon, rådgivning, fagutvikling osv knyttet til de hjemmebaserte tiltakene. Det må være en forutsetning at det skjer en reell ressursforskyvning til kommunene.

Hvilke konsekvenser vil en økning i institusjonsandelen få for kommunene?

Departementet nevner en tredobling (altså egenandel på rundt 1,2 mill pr. barn i året).

Økning i egenandel vil kunne føre til en stor utgift, kommunene vil pga økte ressurser muligens klare å drive mer utstrakt forebygging, som vil føre til at færre barn har behov for institusjonsplass.

Barneverntjenesten og Bufetat er pliktig til å gi barn et riktig tilbud, dette må også være fokus tross endring av finansiering.

En nedbygging av institusjoner kan medføre at en får en mangel på tiltak, slik som det er nå ifht fosterhjem. I Rogaland venter 90 barn på fosterhjem. Nedbygging av institusjoner vil kunne føre til at kommunene opplever et dårligere tilbud for de som har størst behov.

Hvordan bør en mulig ressursforskyvning fra Bufetat til kommunene skje?

I hvilket tempo bør det skje?

Det må handles sakte og vurderes nøye underveis hva som vil være til barneverntjenestens beste. Mindre kommuner som Rennesøy har brukt Bufetat i større omfang og vil derfor trenge lengre tid for en omveltning enn større kommuner.

Det må sikres at kommunene har fått klarhet i hvilke ressurser de har overtatt og ansvaret må være avklart. De små kommunene må få nok tid til å finne nye samarbeidspartnere.

Nedbygging av institusjoner og mangel på fosterhjem kan medføre at det vil være foreldrene som er eneste mulighet. Dette kan få store samfunnsøkonomiske konsekvenser, når barn og deres familier ikke får hjelp til rett tid.

Hvilke forutsetninger må i så fall ligge til grunn (faglig bistand, beredskap osv.)

- For å sikre kvaliteten i tjenestene og tiltakene bør vi ha en kompetanseheving inn i barneverntjenesten. Pr. i dag har vi god kompetanse, men ikke god nok. Det vil ta tid for å få overført kompetansen som bufetat har, til kommunene. Mye må på plass før dette kan skje.

Det vi trenger er:

- Den kommunale barneverntjenesten bør få tilgang til den samme faglige kompetansen og økonomiske ressursene som bufetat har. Vi kan for eksempel ansette psykologer. - Som kan bidra med veiledning og innspill i forhold til barnevernssaker. - Som kan være med å reflektere i saker der vanskelige beslutninger må tas. - Som kan veilede og gi hjelp til å styrke personalet spesielt i tøffe og utfordrende saker. Evt. også være med på observasjoner.
- Barneverntjenesten må få en økt kompetanseheving gjennom kurser/videreutdanning innenfor utredning/undersøkelser og hvordan vi kan få til en bedre tiltaksutvikling, mer spissing for å finne rett tiltak til det enkelte barn og familie. Og hvordan vi på best mulig måte styrker barnets medvirkning.(får frem barnets stemme)
- Vi må bedre våre rutiner for melding og undersøkelsessaker. Få økt kunnskap om bruk av kartleggingsverktøy som utredningsmetode. Få bedre rutiner for Evaluering av tiltak.
- Det bør være påkrevd at fem årsverk er minimum av ansatt i bv.tjenesten til enhver tid.
- Barneverntjenesten er avhengig av å ha dyktige, stabile og trygge ledere som kan motivere og anerkjenne de ansatte for arbeidet som gjøres. Barnevern er et utrolig komplekst fagfelt som krever at lederne har en god faglig og personlig lederkompetanse. Jobben krever at det skal bli tatt gode vurderinger. Det skal tas mange etiske og barnevernsfaglige beslutninger som krever en meget god faglig kompetanse. Barnevernsfeltet har også mange personlige utfordringer der de ansatte kommer opp i vanskelige og krevende situasjoner som medfører at de vil ha et ekstra behov for personlig oppfølging. Dette vil kreve god mentaliserings evne hos leder. Slik kan en unngå utbrenthet og turnover. I dag kan det virke noe tilfeldig hvem som blir utvalgt som leder. De trenger ikke å ha noe mer enn grunnleggende utdanning og praktisk erfaring for å lede. Det er ikke faglig forsvarlig for de barn og familier vi jobber med som har krav på at de beslutninger vi tar er til det beste for barnet. Det har vært alt for lite fokus på gode lederegenskaper innenfor barnevern dette bør derfor få et mye større fokus.

2. Faglig samhandling mellom stat og kommune

Departementet foreslår at kommunenes faglige ansvar skal bli tydeliggjort. Det foreslås at Bufetat avviker sine ulovfestede oppgaver. Det vil si: faglig råd- og veiledning i enkeltsaker, utredningsbistand, samt ordningen med refusjon av utgifter til hjelpetiltak. Høringssaken beskriver at de statlige fagteamene utfører betydelig råd- og veiledningsarbeid i enkeltsaker i dag. I stedet foreslås det at statlig barneverns arbeid for å bidra til et likeverdig tilbud foregår i form av generell faglig utvikling og veiledning. Eksempelvis i form av: utarbeidelse av felles standarder og veiledning på hva som er god saksbehandling og kvalitet i det kommunale barnevernet. I tillegg skal staten gi opplæring i kartleggingsmetodikk, utredningsmaler etc.

Departementet ønsker å slå fast at utredninger er et kommunalt ansvar, og at Bufetat derfor ikke bør bistå kommunene. Bufetat skal likevel kunne etterspørre ytterligere utredning fra kommunenes side, som ledd i den faglige dialogen. Departementet foreslår at statlig barnevern gis forskriftshjemmel til å pålegge kommunene å utrede barnet på en bedre måte.

Høringsutkastet sier lite om hvordan staten tenker seg å organisere – å skille på – rollen som tjenesteleverandør for kommunene, og rollen som fagutvikler for kommunebarnevernet.

Ambisjonen om et tydeligere barnevernsansvar for kommunene er bra, men det er vanskelig å få tak i hva høringsnotatet egentlig foreslår, og dermed vurdere konsekvensene.

Kommunen deler KS bekymring knyttet til at det kan virke som medfører at et evt. tydeligere faglig ansvar for kommunene, blir kompensert med mer statlig kontroll og styring. Forslaget om at staten skal ha en «tilsynsoppgave» i form av forskriftshjemlet mulighet til å kreve ytterligere utredning, gjør det legalt å overprøve kommunenes vurderinger. En er skeptisk til om dette vil bedre rammene for samhandling mellom kommunalt og statlig barnevern. Etter KS sine mening er dette et uakseptabelt forslag.

Høringsnotatet har i svært liten grad tatt hensyn til at kommunene har ulike behov for de statlige tilbudene. Det er bra at det slås fast hva som er kommunenes tydelige ansvar. At det statlige barnevernet dermed skal måtte ha nøyaktig det samme tilbudet til alle kommuner i landet, er vanskeligere å forslå. Alt i alt legges det opp til et mer standardisert Bufetat.

Det kan synes som at forslaget legger opp til en problematisk dobbeltrolle for det statlige barnevernet. På den ene siden har Bufetat et «sørge-for»-ansvar overfor kommunene: ved å sørge for at kommunene har tilgang på gode fosterhjem og et differensiert - og tilstrekkelig- institusjonstilbud. På den andre siden legger høringssaken opp til at Bufetat skal «styre» kommunene gjennom ulike normerende dokumenter om hva som er godt barnevernsarbeid i kommunene.

De statlige fagteamene er ikke nevnt i barnevernloven, og høringssaken sier lite om deres rolle framover. Det antydes imidlertid at Bufetat vil trenge mer ressurser for å ivareta nye oppgaver.

Hvordan ser kommunene på forslaget om forskriftshjemmel for statlig barnevern til å kreve ytterligere utredning?

Det anses ikke som samarbeidsfremmende å forskriftsfeste krav om ytterligere utredning. Dette kan føre til at det blir en skjevfordeling og kan skape mistillit mot bufetat. Et pålegg signaliserer ikke samarbeid. Viktig at en sammen reflekterer om hvilken informasjon som trengs for å gi et godt nok tilbud.

Hvilke konsekvenser vil dette få?

Det kommunale barnevernet kan få følelsen av at den jobben de gjør ikke er god nok. Det kan medføre at de føler seg overprøvd av bufetat og kan begynne å tvile på sin egen kompetanse. Det kan føre til dårlig samarbeidsklima og at en får konflikt istedenfor felles løsningsfokus for barna.. Problematiske at barn og familier må vente lenger.

Det er likevel slik at kommunen ser at det i noen tilfeller vil være bra at saker blir bedre belyst og dette kan gi bedre rettsikkerhet for barna og kommunene blir bedre på å utrede. Samtidig mener

kommunen at dette kan en få til uten en påleggsordning eksempel via samarbeid med andre kommuner.

Hvordan ønsker kommunene at organiseringen av- og innholdet i- de statlige fagteamene skal se ut?

Kan de overtas av kommunene?

Ja det kan de, men det må vurderes i hvilken form og hvordan det på best mulig måte kan sikres et forsvarlig barnevern.

De kan overtas av kommunene, men det blir bedre for de store kommunene som selv har den kompetansen som bufetat kan tilby. Det blir en større utfordring for de små kommunene som ikke har så mange personer som kan bidra med faglige refleksjoner det blir da enda viktig med samarbeide med andre kommuner.

Evt. Fortsatt å være et statlig tilbud om bistand i enkeltsaker (der hvor geografi/kommunestørrelse tilsier det).

Barnevernspanelet foreslo å opprette ”barnevern-KRIPOS”;team som rykker ut til kommunene i vanskelige saker, etter behov. Er dette noe å følge opp?

Vil være et mindre behov dersom kommunene har ressurser og kompetanse selv, enten i egen kommune eller i samarbeid med andre.

Hva med kompetansesentrenes/andre fagmiljøers rolle i fagutviklingsarbeidet.

Vil være behov for å kunne be om råd i kompliserte saker, dette kan komme fra fagteam, eller fra andre kommuner.

Hvordan kan kommunene få en tydeligere rolle som ”bestillere” av fagutvikling?

Kommunene må ta ansvaret med å bli tydeligere. Få et like stort fokus på videreutdanning og kompetanse i kommunene som i bufetat. Kommunene vil da ha et godt utgangspunkt for å vite hva det trenger av fagutvikling.